

Financiële ontwikkeling

Sector kinderopvang 2005-2020

Inleiding

De financiële ontwikkeling van de sector kinderopvang wordt sinds begin 2000 gemonitord middels een jaarlijks sectorrapport. Tot en met 2003 werd dit uitgevoerd door accountantsorganisatie PWC. Het inzicht werd onder andere vergaard om te kunnen bepalen wat de effecten zouden zijn van de invoering van de Wet kinderopvang op de financiële positie van de sector. Sinds 2004 stelt het Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang het rapport samen.

Het sectorrapport geeft over al die jaren inzicht in de effecten van verschillende ontwikkelingen op de financiële positie van de sector. Denk hierbij onder andere aan de effecten van de invoering van de Wet kinderopvang (2005), de stevige groei van de sector in de jaren 2005 tot 2010, de gevolgen van de economische crisis in de periode 2010-2014, het herstel van de sector vanaf 2015 tot nu en meest recent de gevolgen van Covid-19.

De sector staat weer voor een nieuwe periode. De arbeidsmarkt is krap en de vraag naar kinderopvang groeit, mede doordat steeds meer mensen meer uren werken. De groei en de duurzaamheidsopgave vraagt de sector om te investeren in de huisvesting, terwijl de bouwrijzen sterk stijgen. Het regeerakkoord spreekt de ambitie uit om te komen tot een nieuwe financieringssysteem en een hogere vergoeding voor ouders. Ontwikkelingen die van invloed zullen zijn op de inhoudelijke en financiële ontwikkeling van de sector. Daar waar het expertisecentrum Kinderopvang belangrijk werk verricht met betrekking tot de pedagogische kwaliteit, richt het Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang zich op de kwaliteit van de bedrijfsvoering en de kwaliteit van de huisvesting. Drie belangrijke pijlers voor de ontwikkeling van de kwaliteit van de sector.

Om een langer termijn beeld te krijgen van de financiële ontwikkeling van de sector Kinderopvang heeft het Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang een meerjaren overzicht samengesteld van kengetallen van een aantal jaren in de periode 2005 tot en met 2020. Deze kengetallen komen voort uit de aanwezige databestanden over die jaren.

Heb je vragen naar aanleiding van dit rapport? Neem contact met ons op via info@waarborgfondskinderopvang.nl of bel naar 085 – 130 56 83.

Namens het team van het Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang.

Martin van Osch

Inhoudsopgave

Inleiding	0
1. Onderzoeksopzet	3
2. Solvabiliteit	4
3. Rentabiliteit	5
4. Liquiditeit	6
5. Personele lasten	7
6. Huisvestingslasten	8

1. Onderzoeksopzet

Het Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang verzamelt sinds haar oprichting in 1996 jaarcijfers van kinderopvangorganisaties. Dit doen we vanuit onze borgstellingstaak alsmede vanuit onze kennis- en onderzoekstaak. Deze cijfers worden onder andere sinds 2005 jaarlijks geaggregeerd en niet herleidbaar naar een individuele organisatie verwerkt in een sectorrapport.

Om een meerjaren inzicht te krijgen in de financiële ontwikkelingen van de sector zijn er kengetallen berekend vanuit de aanwezige databestanden over een aantal jaren. We hebben daarbij jaren geselecteerd die het begin of einde van een bepaalde periode in de sector vertegenwoordigen. De databestanden betreffen alle aanwezige jaarrekeningen van de betreffende jaren.

De volgende jaren zijn geselecteerd:

- 2005 => Het jaar van de invoering Wet kinderopvang.
- 2009 => Het jaar voordat de sector geraakt werd door de economische crisis.
- 2014 => Het jaar dat de sector op het financieel dieptepunt zat als gevolg van de crisis.
- 2018 => Het jaar waar de effecten van het herstel sinds 2015 goed zichtbaar zijn.
- 2020 => Meest recente data met de eerste effecten van Covid-19.

De volgende kengetallen geven we in het meerjarenoverzicht weer:

- Solvabiliteit
- Rentabiliteit
- Liquiditeit
- Personele lasten
- Huisvestingslasten

Qua categorieën hebben we daarbij gekozen voor:

- Totale deelnemersgroep
- Verdeling in rechtsvormen
- Verdeling in omzet categorieën

De verdeling in rechtsvormen en omzet wijkt af van de oorspronkelijke sectorrapporten. De eenmanszaak en de vennootschap onder firma zijn samengevoegd; in de kern zijn dit dezelfde type organisaties. Bij de omzetklassen hanteerden we in het verleden drie klassen, dat zijn er nu vier. De ontwikkelingen met betrekking tot de omzetten van individuele organisaties vragen om de toevoeging van een extra omzetklasse. Deze wijzigingen zullen we ook in toekomstige sectorrapporten toepassen. Als gevolg van deze wijzigingen zijn alle kengetallen opnieuw berekend, ook die van de totale deelnemersgroep. Deze kengetallen kunnen afwijken van de kengetallen zoals weergegeven in de oorspronkelijke sectorrapporten, er zijn na de uitgave van het betreffende sectorrapport nog jaarrekeningen over dat jaar toegevoegd aan het databestand.

Bij het lezen van de kengetallen, dient er rekenschap gegeven te worden van het feit dat de deelnamegroep een vaste kern heeft, maar over de jaren niet hetzelfde is. Deelname is vrijwillig wat betekent dat niet elk jaar dezelfde organisaties deelnemen. Er zijn ook tussentijds organisaties gestopt, gestart en gefuseerd. De deelnamegroepen vertegenwoordigen over alle jaren een groot deel van het aantal kindplaatsen, de uitkomsten geven daarmee wel een goed beeld over de financiële ontwikkeling. Wil men een exacte trendanalyse dan zal er middels een verdiepend onderzoek op basis van een vaste groep van organisaties een analyse over meerdere jaren gemaakt moeten worden.

Bij de berekening van de kengetallen zijn eerst de kengetallen voor alle individuele organisaties berekend. Vervolgens is daar het gemiddelde over berekend. Dit geeft het meest zuivere beeld over de ontwikkeling van de sector. Zouden eerst alle bedragen opgeteld zijn en er dan kengetallen over berekend zijn, dan zouden grote organisaties een onevenredig grote invloed hebben op de kengetallen.

2. Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan in hoeverre een organisatie in staat is om aan haar langlopende verplichtingen te voldoen en om eventuele toekomstige verliezen op te vangen op een bepaald moment. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter. Kredietverschaffers hanteren in de regel de maatstaf dat een organisatie een solvabiliteit van 20% tot 25% moet hebben om (zelfstandig) financierbaar te zijn.

In dit onderzoek bereken we de solvabiliteit als volgt:

$$\frac{(\text{Aansprakelijk vermogen} + \text{subsidiebijtelling} - \text{vordering deelneming/DGA}) * x 100\%}{\text{Balanstotaal} - \text{goodwill} - \text{vordering deelneming/DGA}}$$

*Directeur Grootaandeelhouder

OVERZICHT ONTWIKKELING KENGETALLEN

Totale deelnamegroep:

	2005	2009	2014	2018	2020
	14,0%	25,8%	27,3%	32,5%	39,3%

Per organisatievorm:

	2005	2009	2014	2018	2020
Eenmanszaak / VOF	-5,0%	6,8%	8,3%	18,6%	21,8%
Stichting	23,4%	39,2%	46,5%	45,9%	50,1%
BV	9,2%	17,6%	16,5%	26,1%	30,4%

Per omzetklasse:

	2005	2009	2014	2018	2020
€ 0 tot € 1 mln.	1,2%	19,3%	17,7%	27,3%	19,1%
€ 1 mln. tot € 5 mln.	18,8%	28,3%	36,7%	31,0%	40,8%
€ 5 mln. tot € 20 mln.	24,3%	28,1%	24,3%	36,6%	46,6%
€ 20 mln. en hoger	26,3%	38,9%	36,1%	50,9%	50,9%

3. Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding weer tussen het resultaat en de omzet. Dit laat zien in hoeverre een organisatie in staat is om haar kosten zodanig te beheersen dat er een optimaal resultaat vanuit de gegenereerde omzet resteert. Kredietverschaffers hanteren in de regel de maatstaf dat een rentabiliteit van 10% nodig is voor zelfstandige financierbaarheid. De berekening is als volgt:

$$\frac{\text{Toevoeging eigen vermogen} \times 100\%}{\text{Omzet} + \text{overige opbrengsten} + \text{subsidies}}$$

OVERZICHT ONTWIKKELING KENGETALLEN

Totale deelnamegroep:

	2005	2009	2014	2018	2020
	1,0%	2,2%	- 0,2%	3,2%	3,6%

Per organisatievorm:

	2005	2009	2014	2018	2020
Eenmanszaak / VOF	0,8%	0,7%	1,1%	4,4%	3,1%
Stichting	0,4%	2,4%	-1,2%	3,6%	2,8%
BV	2,2%	2,8%	0,1%	2,1%	5,0%

Per omzetklasse:

	2005	2009	2014	2018	2020
€ 0 tot € 1 mln.	0,5%	1,3%	0,4%	3,6%	2,8%
€ 1 mln. tot € 5 mln.	1,4%	2,7%	-0,3%	3,1%	4,8%
€ 5 mln. tot € 20 mln.	0,9%	2,1%	-1,4%	2,7%	3,3%
€ 20 mln. en hoger	0,3%	4,7%	-0,4%	3,2%	2,3%

4. Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in welke mate een organisatie aan haar kortlopende verplichtingen kan voldoen op een bepaald moment. Met andere woorden: heeft de organisatie voldoende werkkapitaal? De liquiditeitswaarde zou tenminste 1 moeten zijn. Dit wordt als volgt berekend:

$$\frac{\textit{Vlottende activa + liquide middelen}}{\textit{Vlottende passiva}}$$

OVERZICHT ONTWIKKELING KENGETALLEN

Totale deelnamegroep:

	2005	2009	2014	2018	2020
	1,2	1,6	1,6	1,9	1,9

Per organisatievorm:

	2005	2009	2014	2018	2020
Eenmanszaak / VOF	0,9	1,2	1,0	2,3	1,6
Stichting	1,4	2,1	2,3	2,0	2,0
BV	0,8	1,1	1,2	1,5	1,7

Per omzetklasse:

	2005	2009	2014	2018	2020
€ 0 tot € 1 mln.	1,1	2,1	1,6	2,5	2,0
€ 1 mln. tot € 5 mln.	1,2	1,5	1,9	1,5	2,0
€ 5 mln. tot € 20 mln.	1,1	1,1	1,1	1,5	1,7
€ 20 mln. en hoger	1,0	1,0	1,3	1,6	1,6

5. Personele lasten

Dit kengetal laat zien welk deel van de omzet benodigd is voor de personele inzet. Om een goede vergelijking te kunnen maken worden de privé-onttrekkingen meegeteld bij de personele lasten. Dit wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{Personele lasten inclusief privé – onttrekkingen} \times 100\%}{\text{Omzet} + \text{overige opbrengsten} + \text{subsidies}}$$

OVERZICHT ONTWIKKELING KENGETALLEN

Totale deelnamegroep:

	2005	2009	2014	2018	2020
	68,8%	68,9%	70,5%	71,3%	73,4%

Per organisatievorm:

	2005	2009	2014	2018	2020
Eenmanszaak / VOF	63,5%	70,6%	67,3%	69,5%	74,1%
Stichting	72,5%	71,2%	74,8%	72,7%	75,1%
BV	65,6%	64,6%	67,5%	70,9%	70,8%

Per omzetklasse:

	2005	2009	2014	2018	2020
€ 0 tot € 1 mln.	65,7%	70,8%	69,9%	70,2%	73,0%
€ 1 mln. tot € 5 mln.	69,8%	67,6%	71,5%	72,5%	73,8%
€ 5 mln. tot € 20 mln.	72,2%	68,6%	70,0%	71,6%	73,6%
€ 20 mln. en hoger	70,4%	67,8%	68,8%	69,7%	72,1%

6. Huisvestingslasten

Huisvestingslasten zijn na de personele lasten de belangrijkste lasten in de exploitatie van kinderopvangorganisaties. Om een goede vergelijking te kunnen maken worden de rentelasten van de hypothecaire leningen en de afschrijvingen op het vastgoed meegerekend bij de kengetallen.

De berekening is als volgt:

$$\frac{\text{Huisvestinglasten} + \text{Rentelasten Hypothecaire leningen} + \text{Afschrijvingen vastgoed} \times 100\%}{\text{Omzet} + \text{overige opbrengsten} + \text{subsidies}}$$

OVERZICHT ONTWIKKELING KENGETALLEN

Totale deelnamegroep:

	2005	2009	2014	2018	2020
	14,6%	12,4%	15,5%	11,2%	10,3%

Per organisatievorm:

	2005	2009	2014	2018	2020
Eenmanszaak / VOF	15,1%	12,5%	14,9%	10,1%	8,8%
Stichting	14,0%	12,1%	14,8%	11,8%	11,0%
BV	15,5%	12,7%	16,6%	11,3%	9,8%

Per omzetklasse:

	2005	2009	2014	2018	2020
€ 0 tot € 1 mln.	14,5%	11,8%	14,4%	10,1%	9,1%
€ 1 mln. tot € 5 mln.	14,5%	12,6%	15,5%	10,6%	9,4%
€ 5 mln. tot € 20 mln.	14,7%	12,4%	17,0%	13,1%	11,0%
€ 20 mln. en hoger	18,6%	13,6%	20,0%	14,0%	13,1%